

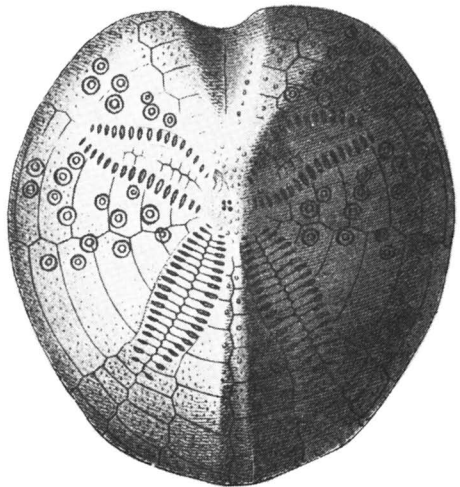
Een hond als amateur-geoloog

W. F. Anderson

'Muisje' een ruwharige, 4 jaar oude taxhond van de heer T. Jannink te Enschede mag sedert de laatste excursie van de afdeling Twente, die naam met ere dragen. Het zal wel geen wereld-primeur zijn, want zijn soortgenoten zijn altijd aan het snuffelen en speuren naar onder de grond verborgen geheimzinnigheden die door de reuk hun nieuwsgierigheid opwekken. Zo zijn ook twee honden als amateur-archeoloog beroemd geworden.

Men schreef het jaar 1868. Tijdens een wandeling met een hond, joeg het dier een vos op, en zette de achtervolging in, waarbij hij tot verbazing van zijn bezitter in een tot dan toe, onbekende aardspleet verdween. De eigenaar van dit terrein, de Spaanse edelman met de opera-achtige naam Don Marcelino Santiago Tomas Sanz de Sautuola begon elf jaar later met uitgravingen, hetgeen tot de ontdekking van de nu wereldberoemde grot van Altamira heeft geleid, bekend door de prachtige wandschilderingen met voorstellingen van nu reeds lang uitgestorven dieren.

Ook de reusachtige vindplaats van kunst uit de ijstijd de Lascauxgrot bij Montignac in de Dordogne werd door een hond ontdekt. De aarde had hem plotseling verzwolgen, doch een 14 jarige jongen, Ravidat genaamd, kroop hem na en ontdekte zodoende een grot waarvan de wanden geheel bedekt waren met tekeningen van herten oerossen, bisons en wilde paarden.

Doch keren we terug naar 'Muisje'. Nadat ons gezelschap eerst het geheel vernieuwde geologische museum te Bünde had bezocht met het beroemde geraamte van een zeeke, ANOMOTHERIUM LANGEWIESCHEI, kwam men op de niet minder

beroemde Doberg aan. Deze nog altijd imponerende mergelrots uit het Oligoceen is niet alleen een pakhuis van fossielen maar ook de woonplaats van recente konijnen. 'Muisje' verdween met zijn kop in een konijnenhol en begon meteen driftig te graven daarbij met zijn achterpoten een fontein van lichtgele mergel omhoog sproeiend, waarbij ook een fraaie zeeëgel SPATANGUS HOFFMANI voor de voeten van zijn baas rolde. Er zijn tegenwoordig honden die hasjis kunnen opsporen, als we ze ook tot fossielgravers konden opleiden, zou dat wel een groot gemak betekenen.

Havas Internationaal Reis- en Passagebureau, Amsterdam,

organiseert van 17/3 1975 tot 11/4 1975 een zeer interessante, niet toeristische, geologische Opaal Tour naar Australië, onder leiding van de heer René Boissevain.

Het is een tour waar zowel de amateur als de beroeps geoloog zeer veel profijt van zal hebben. Tijdens dit bezoek worden o.a. de Opaalvelden, de smaragd en saffiermijnen bezocht. Een ander interessant punt is een tocht naar de koraalriffen. Er is een regeling getroffen dat de vondsten vrij uit- en ingevoerd mogen worden.

Nadere inlichtingen en inschrijvingen bij:

HAVAS INTERN. REIS- EN PASSAGEBUREAU,

Leidsestraat 106-108, Amsterdam, tel. 020 - 24 69 49

att. de heer P. M. van Waas.

Mooie stenen zoeken in Noord-Australië

Dit wordt Uw kans om mee te gaan met een geologische tour naar Noord-Australië, 24 dagen lang. Opalen zoeken, agaten graven en nog veel meer.

Wie droomt daar niet van? Het geweldige avontuur!

Waarschijnlijk iedereen die verzeild is geraakt, vooral de laatste jaren in de wereld van de stenen. We kunnen beter nog spreken van 'helemaal gek geworden is van stenen', van mineralen, kristalgroepen en agaten. Hoe komt dit eigenlijk? Hoe ontstaat zo'n laten we maar zeggen 'rage'?

Mijn filosofie hierover is de volgende: Het is eigenlijk een combinatie van twee dingen, die er gebeurd zijn en nog gebeuren. Wij allemaal zijn eigenlijk doodziek van alle betonnen en stalen constructies, die men tegenwoordig flats, fabrieken e.d. noemt; we zijn uitgekeken op plastic kuipstoeltjes, plastic kommetjes en plastic wegwerpbestek; en het uit fiber-glas uitgezaagde sculptuurtje wat we toen kochten is vervangen door een zelf gevonden steen van de Veluwe. Het nieuwtje is eraf.

Wat wij willen is terug naar 't natuurlijke, naar 't echte. Het houten wandje in de kamer, méér planten en echte plavuizen.

Zo kan ik nog wel even doorgaan, maar we gaan naar 't tweede punt en dat is de mogelijkheid voor bijna iedereen om een vakantie ver weg van de lage landen door te brengen.

We gaan per auto de zon en de bergen (daar heb je 't al) tegemoet, of laten ons met een charter ergens in Joegoslavië afzetten. Hier nu worden we dan al gauw met wat stenen geconfronteerd en je bent voorgoed verpest, op een fijne manier overigens. Eerst is 't nog om gewoon mee te nemen om op de vensterbank te zetten maar al ras wordt ie eigenlijk steeds mooier als je hem dan thuis nog eens bekijkt.

Je ziet die steen niet meer als een gewone steen, maar je bekijkt hem alsof je in een kristallen bol kijkt en je droomt weer weg naar dat fijne oord waar je 'em gevonden hebt. Hij is op dat moment al veel waardevoller geworden; en je bent op dat moment een stenengek geworden zonder dat je 't zelf nog weet. Wat voor droom zou er in een andere steen wel niet zitten? En daar ga je heen . . . je koopt al gauw een boekje want je wil er wel eens wat meer van weten.

Ik geloof dat, door die mogelijkheid van reizen tegenwoordig en daarbij onze hang naar wat echt is, en nog zo werkelijk is, er de laatste jaren zoveel mensen stenen verzamelen. En er komen er steeds bij. En nu kan je zelf natuurlijk overal wel stenen gaan zoeken, maar een reis naar Noord-Australië is natuurlijk wel geweldig . . . opalen, smaragden, topaas, saffieren, agaten en geopaliseerd hout zelf zoeken en nog veel meer.

Velen van U zullen weten dat mijn vrouw, ik zelf en de twee kinderen daar 3 jaar in Queensland (Noord-Australië ongeveer 17 breedtegraad) gewoond hebben en daar de mooiste agaten die de wereld kent gegraven en gehakt hebben. Ook nog vele andere mineralen zoals ribbonstone, geopaliseerd hout en bergkristal hebben wij mee teruggenomen naar Nederland. Dit alles is het begin geweest van Museum De Oude Aarde in Giethoorn, waar velen van U al wel eens geweest zijn.

Welnu, daar ik er 3 jaar gewoond heb, in Queensland dus, en daar hoofdzakelijk stenen gezocht en gegraven heb, ben ik benaderd door een organisatie die zo'n reis naar Noord-Australië op touw heeft gezet om als tourleider mee te gaan.

Op 17 maart 1975 gaan we weg, met zo'n 20 à 25 mensen, naar de tropen. Lekker warm! En maar zoeken, een beetje hakken, graven. Alles wat je vindt mag je houden. Zelf meenemen of verschepen. Grandioos! Voor mij is 't weer terug gaan naar een heerlijk vrij land. Voor U wordt 't de eerste keer misschien; maar dat 't geweldig wordt is zeker; dan moet U gewoon mij maar vertrouwen. Tegelijkertijd wordt ook het grootste en langste rif ter wereld (Het Grote Barrière Rif) bezocht.

De Noord-Oostkust is één van de prachtigste oorden van heel Australië. Enorme regenwouden en 1000den km. wit strand met palmbomen. Veel mensen zijn daar niet. Je kunt met je landrover kilometers lang over 't strand rijden zonder iemand te zien! Maar 't is en blijft natuurlijk een Geologische tour; 24 dagen maar liefst! En wat voor één! Gaat U ook mee?

Alle inlichtingen worden U verstrekt met het volledige reis programma door: Havas, reis en passagebureau, Leidsestraat 106-108, Amsterdam-C. tel. 24 69 49 - (020).

En als pleister op de wonde, voor diegenen die niet mee kunnen: beloof ik U nu al vast een nabeschouwing, geschreven of eventueel een gesproken woord plus dia-serie.

Met vriendelijke groet.
Uw tourleider René Boissevain.

Foraminiferen-fossiel en recent

Dr. E. Th. N. Spiker

Wetenschappelijke Mededelingen K.N.N.V. nr. 99.

De Natuurhistorische Vereniging heeft het gelukkige initiatief genomen om in samenwerking met de Geologische Vereniging - een deeltje van zijn W.M. (nr. 99) te wijden aan de Foraminiferen. De heer Spiker - voor de lezers van Grondboor en Hamer geen onbekende op dit terrein sinds hij in aardige beeldstrips zo'n goed overzicht gaf van de stratigrafische gidsen onder deze eencellige schaaltesbouwers - heeft de niet geringe taak op zich genomen dit uitgebreide onderwerp te behandelen.

Hij heeft de stof in tweeën gesplitst. Een algemeen deel waarin het levende dier ter sprake komt, zijn schaalbouw (met duidelijke schetsjes die een beetje de weg kunnen wijzen in de doolhof van beschrijvende termen die de overstelpende veelheid van vormen binnen de Orde der Foraminiferen moet vangen), hun levensmilieu en hun verspreiding in ruimte en tijd. In dit deel ook vinden we nuttige aanwijzingen over het bewerken van gesteentemonsters van binnenkomst in het laboratorium tot het opbergen van de uitgekikte foraminiferen. Met opzet gebruik ik hier het woord laboratorium, een wat wijdse aanduiding voor het hoekje van de keuken waarin U gewend bent Uw monsters te behandelen. Daarmee wil ik aangeven dat dit boekje in zijn overzicht van de gang van zaken op een mikropaleontologisch laboratorium toch naar mijn smaak zich wat te weinig heeft gericht op de beginneling in het vak. Het zit hem niet in de taal: die is voor iedereen begrijpelijk en een handige verklarende woordenlijst is opgenomen, maar misschien meer in de optimistische toon die, vrees ik, wel eens tot teleurstellingen kan leiden: 'Haast ieder monster bevat foraminiferen', wie daarvan uitgaat komt in ons voor 90% uit kwartaire, vaak continentale afzettingen bestaande Nederland bedrogen uit. Zo zou men uit het boekje ook wel de indruk kunnen krijgen dat die foraminiferen na iedere behandeling puntgaaf te voorschijn komen. Inderdaad verbluffend zoals vaak de teerste schaaltes na het 'kraken' van een monster nog in takt blijven, maar waarschijnlijk is, dat een beginneling ook te doen zal krijgen met door kalk overkorste en/of verweerd materiaal dat niets laat zien van al die bijzonderheden van kamerrangschikking, schaalmondjes, versiering ed. Vooral als het wat ouder (eoceen en ouder) materiaal betreft. Ook is het uitgebreide systematische deel (met bijna 300 tekeningetjes van vertegenwoordigers van de belangrijkste geslachten) misschien nog meer geschikt ter oriëntatie van de beginnende vakman (studenten b.v.) dan beginnende amateurs). Voor hen een mogelijk wat ontmoedigende rijstebreiberg.

Veel van het genoemde bezwaar zou al zijn weggenomen door een lijst van vindplaatsen van goed tertiair materiaal. Daarvoor ontbrak echter helaas de ruimte en we moeten de K.N.N.V. toch al heel dankbaar zijn dat ze het boekje tot veel meer dan de gebruikelijke dikte hebben laten uitdijen en de Heer Spiker voor alle moeite en zorg die hij zich heeft gegeven deze boeiende diergroep - voor het eerst in het Nederlands - bij een groot publiek op zo heldere wijze in te leiden.

B. J. Romein.